

Hyvinvointilautakunta	§ 44	21.04.2021
Hyvinvointilautakunta	§ 91	15.06.2021

VALTION ERITYISAVUSTUS PERUSOPETUKSEN SITOUTTAVAN KOULUYHTEISÖTYÖN PILOTOINTIIN

89/2.21.213/2021

Hyvinvointilautakunta 21.04.2021 § 44

toimialajohtaja Juha Valta (puhelin 044 4970 400):

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt pilottihaun valtakunnallisen sitouttavan kouluyhteisötyön mallin kehittämiseksi. Pilottihankkeisiin osallistuvien opetuksen järjestäjien edellytetään osallistuvan sitouttavan kouluyhteisötyön valtakunnalliseen kehittämistyöhön vuosina 2021-2023.

Pilottihaussa perusopetuksen järjestäjillä on mahdollisuus hakea valtion erityisavustuksia vuosina 2021 – 2023 järjestettäviin pilottihankkeisiin. Haku koskee perusopetusta.

Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 6,8 miljoonaa euroa vuosille 2021-2023 opetus- ja kulttuuriministeriön päaluokan momentilta 29.10.20.

Hakuaika on ollut 15.2.2021- 31.3.2021 ja päätökset pyritään tekemään huhtikuun 2021 aikana.

Valtion erityisavustusta myönnetään enintään 80% kokonaismenoista, joten omarahoitusosuus on vähintään 20%.

Koulupoissaolot ovat lisääntyneet perusopetuksessa ja sellaisia oppilaita, joiden poissaolot vaikeuttavat opintojen etenemistä on Kouluakäymättömyys Suomessa kartoituksen (2020) mukaan yläkouluissamme yli 4000. Sitouttavan kouluyhteisötyön tavoitteena on luoda kansallinen malli, jolla ennaltaehkäistään ja vähennetään koulupoissaoloja sekä tuetaan oppilaiden kiinnittymistä kouluun. Toimintamallin tavoitteena on tukea oppilaita, koteja sekä koulujen henkilökuntaa koulunkäyntiin ja kouluyhteisöön sitouttavissa sekä poissaolojen vaikutuksia ennaltaehkäisevissä ja niiden vaikutuksia korjaavissa käytänteissä. Mallia kehitetään pilottihankkeissa ja toimintamalli vakiinnutetaan valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

Pilottien kohderyhmänä on vuosiluokkien 5 – 9 oppilaat ja heidän kanssaan työskentelevä koulujen henkilökunta. Tavoitteena on kehittää kouluun kiinnittäviä käytänteitä erityisesti heikosti kouluun sitoutuneiden oppilaiden osalta. Sitouttavan kouluyhteisötyön kehittäminen on osa opetus- ja kulttuuriministeriön kiusaamisen vastaisen toimintaohjelman toteutusta.

1. Kehittämistoimintaan kohdennettu valtion erityisavustus asetetaan haettavaksi mahdollisimman laajojen, vähintään neljän opetuksen järjestäjän muodostamien alueellisten pilottien toimintaan.

2. Pilotti voidaan käynnistää myös yhden opetuksen järjestäjän toimintana tilanteessa, jolloin kunnan oppilasmäärä on vähintään 20 000 perusopetuksen oppilasta vuosiluokilla 1-9.

Yksi pilottiin kuuluva kunta on vetovastuussa kehittämistoiminnan koordinoimisesta. Toiminnassa painotetaan moniammatillista, eri hallintokuntien, organisaatioiden ja koulutusasteiden rajat ylittävää yhteistyötä, johon osallistuvat opetustoimen lisäksi kuntien sosiaali- ja terveystoimi sekä mahdollisuuksien mukaan nuoris- ja liikuntatoimi. Alueellisiin pilotteihin voi kuulua myös harjoittelukouluja.

Pilottihankkeisiin osallistuvien opetuksen järjestäjien edellytetään osallistuvan sitouttavan kouluyhteistyön valtakunnalliseen kehittämistyöhön vuosina 2021-2023. Opetuksen järjestäjä sitoutuu toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle tarvittavat tiedot mahdollista valtakunnallista seurantatutkimusta varten.

Pilottitoiminnan tarkoituksena on kehittää kunnan opetustoimen tasolla sitouttavaa kouluyhteistyötä mahdollistavia hallinnollisia, rakenteellisia ja pedagogisia ratkaisuja. Pilottitoiminnassa tulee kehittää nykyisiä sekä löytää uusia kouluyhteisöön kiinnittymistä tukevia käytänteitä osana opetuksen ja yhteisöllisen opiskelu- huollon toimintaa. Kehittämisen kohteena ovat myös poissaolojen riskien tunnistamisen, seurannan, syiden selvittämisen ja varhaiseen puuttumisen keinot. Piloteissa tuetaan lisäksi poissaolojen vaikutuksia lieventäviä ja korjaavia pedagogisia toimintatapoja sekä kohdennettuja ja intensiivisiä poissaoloihin puuttumisen käytänteitä yhteistyössä kotien kanssa. Tavoitteena on myös kehittää joustavia ja nopeita palveluihin ohjautumisen prosesseja sekä toimenpiteiden koordinaation käytänteitä yhteistyössä oppilaiden, kotien sekä monialaisen verkoston kanssa.

Sitouttavan kouluyhteistyön valtakunnallisen toimintamallin kehittämistyötä johtaa OKM ja sille perustetaan OKM:n johtamana valtakunnallinen ohjausryhmä. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) käynnistää hankkeen, jossa arvioidaan avustusta saaneiden pilottihankkeiden toteutusta ja vaikuttavuutta. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään sitouttavan kouluyhteistyön valtakunnallisen mallin kehittämisessä. Pilotteihin osallistuvat opetuksen järjestäjät sitoutuvat raportoimaan toiminnastaan työnsä eri vaiheissa erikseen sovittavalla tavalla ja aikatauluilla.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää seuraaviin toimiin:

- Alueellista pilottitoimintaa koordinoivan ja toimintaa kehittävän henkilön palkka- ja toimintakuluihin.
- Sellaisen opetusvelvollisuuteen sitomattoman kasvatus- ja/tai sosiaalialan henkilökunnan palkka- ja toimintakuluihin, jonka tehtävänä on kehittää ja toteuttaa sitouttavan kouluyhteistyön mallia paikallisella tasolla.

- Mahdollisuuksiin toteuttaa sitouttavan kouluyhteisötyön tavoitteita oman ryhmän tunteina (esim. ryhmäytymiseen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kiusaamisen ennaltaehkäisyyn jne.) oman opettajan johdolla opetuksen järjestäjän päätöksellä vuosiluokilla 5-9.

Pilottihankkeen alueellinen toteutus

Erityisavustukset ovat harkinnanvaraisia. Arvioinnissa otetaan huomioon pilottihankkeen tarkoituksenmukaisuus suhteessa haun tavoitteisiin, toiminta- ja taloussuunnitelman realistisuus sekä pilottihankkeen laatu ja laajuus. Erityisavustus myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Hankkeen rahoitusta on haettu seutukunnallisesti Utajärven, Limingan ja Raahen kanssa. Raaha toimii ydinkuntana, ja Muhoksen erityisopetuksen koordinaattori yhdyskoordinaattori ainakin toistaiseksi. Tarkoituksena on lähteä pilotoimaan Liikkuvan tuen mallia, jota Raahessa on jo aloitettu. Muhokselle haetaan kahta opetushenkilöstön ulkopuolista henkilöä tähän tehtävään. Lisäksi hankkeessa haetaan kaikille 5-luokkalaisille ylimääräistä tuntia tunne- ja vuorovaikutus- taitoihin.

Hankkeesta on jo allekirjoitettu sopimus työn- ja vastuunjaon periaatteista sekä avustuksen käytöstä ja niihin liittyvistä vastuista osapuolien välille: Raahen kaupunki, Limingan kunta, Muhoksen kunta ja Utajärven kunta.

Sopimus koskee avustushakemusta ”Valtion erityisavustus perusopetuksen sitouttavan kouluyhteisötyön pilotointiin vuosille 2021-2023”, johon haetaan rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Sopimus määrittelee hallinnoivan yhteisön eli päätoteuttajan ja ensisijaisten yhteistyökumppaneiden eli osatoteuttajien väliset tehtävät, velvollisuudet ja vastuut. Hankkeen toteuttajat sitoutuvat sopimuksella yhdessä toteuttamaan hankkeen hankehakemuksen mukaisesti. Toteuttajat sitoutuvat toimissaan lojaalisuuteen ja hyvää hallintotapaa noudattaen toteuttamaan sen, mitä sopimuksessa on toteuttajien välille sovittu. Hankkeen osatoteuttajat antavat Raahen kaupungille valtuutuksen hoitaa hankkeen rahaliikennettä siten, että sillä on oikeus hakea ja saada maksuun hankkeen kustannukset myös osatoteuttajien puolesta.

Hankehakemuksen mukainen kokonaisbudjetti on 843 748 €. OKM:ltä haettava avustus on 674 998 € ja kuntien omavastuuosuus on 168 750 €. Omavastuuosuus jaetaan hankekuntien kesken seuraavin prosenttiosuuksin: Raaha 30 %, Liminka 30 %, Muhos 30 % ja Utajärvi 10 %. Prosenttiosuudet jakautuvat kuntien kesken hankkeeseen palkattavien henkilöiden sekä hankkeessa toteutettavien tunnetaitotuntien lukumäärän perusteella. Omavastuuosuuksien summat tarkentuvat lopullisen hankepäätöksen tultua.

Hankehaun mukainen hankkeen toteutusaika on 1.8.2021-31.7.2023. Sopimus on voimassa, kunnes sopimuksen kohteena olevan hankkeen kirjanpitoaineiston säilyttämisvelvollisuus päättyy rahoittajan määrittelemien asiakirjojen säilyttämisvelvoitteiden mukaisesti. Sopimus ei lakkaa ennen kuin toteuttajat ovat suorittaneet kaikki

tästä sopimuksesta ja sen kohteena olevasta hankkeesta aiheutuneet velvollisuudet.

TOIMIALAJOHTAJAN ESITYS: Hyvinvointilautakunta hyväksyy, että hyvinvointipalvelut on hakenut valtion erityisavustusta perusopetuksen kouluyhteistyön pilotointiin vuosille 2021-2023 ja hyväksyy hyvinvointijohtajan allekirjoittaman sopimuksen vuosille 2021-2023 yhteishankkeesta neljän kunnan kanssa. Koko hankkeseen haettava avustussumma on 674 998 euroa, ja kuntien omavastuuosuus on 168 750 euroa, josta Muhoksen kunnan omavastuuosuus on 50 625 euroa. Raahen kaupunki toimii hankkeen ydinkuntana.

KÄSITTELY: Toimialajohtaja selosti asiaa.

PÄÄTÖS: Hyvinvointilautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.

Hyvinvointilautakunta 15.06.2021 § 91

toimialajohtaja Juha Valta (puhelin 044 4970 400):

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 12.5.2021 (OKM/556/520/2021) Muhoksen kunnalle erityisavustusta perusopetuksen sitouttavan kouluyhteistyön pilotointiin vuosille 2021-2023. Raahen koordinoima seutukunnallinen pilotointihanke on saanut avustusta 150 000e. Rahoituksen omavastuuosuus on 20%, Muhoksen kustannus tästä vuosille 2021-2023 on 11100e, josta omavastuu 9 375 e sekä mahdollinen omarahoitusvaraus poikkarin palkkakuluista 1725 e (riippuu työsuhteen aloitusajankohdasta).

Raahen koordinoima seutukunnallinen pilotointihanke on saanut avustusta 150 000e. Rahoituksen omavastuuosuus on 20%, Muhoksen kustannus tästä vuosille 2021-2023 on 11100e, josta omavastuu 9 375 e sekä mahdollinen omarahoitusvaraus poikkarin palkkakuluista 1725 e (riippuu työsuhteen aloitusajankohdasta). Myönnetyllä avustuksella pilotoidaan lukuvuoden 2021-2022 aikana paikallisesti ja alueellisesti malleja, joilla ennaltaehkäistään ja vähennetään koulupoissaoloja sekä tuetaan oppilaiden kiinnittymistä kouluun. Lukuvuoden 2022-2023 aikana testataan soveltuvien osin yhdessä luodun kansallisen mallin toimivuutta.

Pilotteihin osallistuvien opetuksen järjestäjien edellytetään osallistuvan sitouttavan kouluyhteistyön valtakunnalliseen kehittämistyöhön vuosina 2021-2023.

Hankkeeseen on valittu 25 seutuhanketta, joissa on yhteensä 139 toimijaa. Hanketta on haettu neljän kaupungin/kunnan alueellisena yhteistyönä (Liminka, Muho, Raah, Utajärvi). Raahen kaupunki toimii hankkeessa vetovastuussa eli vastaa kehittämistoiminnan koordinoinnista. Hankkeen ohjausryhmänä toimivat hankekuntien erityisen tuen koordinaattorit sekä Raahen kaupungin hallintosuunnittelija. Koordinaattorit organisoivat kuntakohtaista toimintaa sekä tiedottavat paikallisesti hankkeesta. Koordinaattorit jakavat tietoa ja kokemuksia kuntien vä-

lillä hankkeen edetessä.

Hankkeeseen rekrytoitavat poikkarit ovat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tukemassa kouluikäymätöntä oppilasta, jolla on riski lisääntyviin poissaoloihin. Poikkari toimii kokonaisvaltaisesti perheen tukena sekä auttaa perhettä tukitoimiin hakeutumisessa. Poikkari toimii tiiviisti yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa. Poikkari on kasvatus- tai sosiaalialan henkilö, esimerkiksi kasvatusohjaaja tai sosiaalityöntekijä. Poikkari sanana viittaa koulupoissaoloihin, poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin sekä poikkeaa oppilaiden luona ja poimii pudonneita kyytiin. Kouluun kiinnittymistä sekä poissaoloihin puuttumisen mallia kehitetään hankkeessa yhteistyössä hankehenkilöstön, koulujen henkilökunnan, perheiden sekä sosiaali- ja terveystoimen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Näin ollen hanketyössä on mukana laaja joukko osajia eri ammattikunnista.

Hankkeen tulokset:

1. Kuntiin saadaan kehitettyä ja vakiinnutettua uusia toimintamalleja kouluun kiinnittymiseen sekä poissaoloihin puuttumiseen.
2. 5-luokkalaisten tunnetaitotuntien myötä tunneilmaisu vahvistuu, tunnetietoisuus sekä vuorovaikutustaidot kehittyvät, koulumielekkyyys ja kouluun kiinnittyminen lisääntyvät.
3. Kouluikäymättömien määrä vähenee.
4. Kouluikäymättömien oppilaiden palaaminen kouluarkeen helpottuu.
5. Kouluikäymättömien oppilaiden päättötodistuksen saaminen mahdollistuu.
6. Poissaolokierre pystytään katkaisemaan peruskoulussa, jolloin jatko-opinnoissa pysyminen paranee.
7. Poissaoloihin puuttumisen malli lisää opetushenkilöstön substanssiosaamista. Monialainen yhteistyö helpottuu.

Tunnetaitoja kehittämällä lisätään kouluun kiinnittymistä ja ennaltaehkäistään koulupoissaoloja. Poikkari-toiminnalla tuetaan kouluikäymättömiä oppilaita ja perheitä joustavasti jalkautuen koteihin auttamalla oppilasta ja perhettä löytämään omia voimavarojaan ja vastaanottamaan ulkopuolista apua perheen tukemiseksi. Kehittämistyön avulla luodaan hankekuntiin yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli, joka palvelee laajasti oppilaita, perheitä sekä opetushenkilökuntaa.

Hankkeen myötä kuntiin tehdään ja juurrutetaan yhtenäinen poissaoloihin puuttumisen malli, jolla nopeutetaan tuen saamisen prosesseja. Tämä tuo synergiaetua läheisiin kuntiin yhtenäisten mallien myötä. Hankkeen myötä pyritään saamaan oppilaille tukea jo silloin, kun koulun käymisessä alkaa ilmetä haasteita. Pedagogisena tukena tunnetaitotuntien avulla lisätään kouluun kiinnittymistä. Poikkari tukee oppilasta ja perhettä koulupoissaolon aikana mm. erityisten opetusjärjestelyiden toteuttamisessa ja koulun ulkopuolisten tukitoimien hakemisessa toimien kotiin jalkautuvana tukena.

Muhoksella hanke sisältäisi seuraavat asiat:

- kasvatusohjaajan, erityissosiaaliohjaajan tmv. henkilön lv. 2021-2022 (työn-

- tekijän palkka maksimissaan työnantajakuluineen 3600 €/kk).
- tunnetaitotunteja 5.luokkalaisille lv. 2022-2023
- kesäyliopiston koulutus tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen liittyen.

TOIMIALAJOHTAJAN ESITYS: Hyvinvointilautakunta hyväksyy perusopetuksen sitouttavan kouluyhteisötyön pilotointiin hankkeen perustamisen vuodelle 2021. Hankkeeseen palkataan kasvatusohjaaja, erityissosiaaliopettaja tmv. henkilö lukuvuodelle 2021-2022 työskentelemään 5-9 vuosiluokkien oppilaiden sekä heidän kanssa työskentelevän henkilökunnan kanssa. Muhoksen kunnan vuoden 2021 omavastuuosuus 3125,00 euroa sekä mahdollinen omarahoitusvaraus poikkarin palkkakuluista 1725 euroa (riippuu työsuhteen aloitusajankohdasta) katetaan koulujen sekä erityisopetuksen vuoden 2021 talousarviosta.

KÄSITTELY: Toimialajohtaja selosti asiaa.

PÄÄTÖS: Hyvinvointilautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.
